

7. Рішення Європейського Суду з прав людини у справі «Н.Ц. і інші проти Грузії». URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng#%7B%22itemid%22:%5B%22001-160313%22%5D%7D> (дата звернення 27.09.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-39>

OPENING PROCEEDINGS IN AN ADMINISTRATIVE CASE: THE PROBLEM OF DETERMINING THE TYPE OF LEGAL ACT

ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ У АДМІНІСТРАТИВНІЙ СПРАВІ: ПРОБЛЕМАТИКА ВИЗНАЧЕННЯ ВИДУ ПРАВОВОГО АКТУ

Roy O. V.

*Doctor of Philosophy in Law, Doctoral Student,
Lawyer, Assistant-consultant of the
People's Deputy of Ukraine,
consultant to the Committee of the
Verkhovna Rada of Ukraine
on issues of social policy and protection
of veterans' rights
Cherkassy, Ukraine*

Рой О. В.

*кандидат юридичних наук,
докторант,
адвокат, помічник-консультант
народного депутата України,
консультант Комітету Верховної
Ради України
з питань соціальної політики та
захисту прав ветеранів
м. Черкаси, Україна*

Українська модель державної влади передбачає поділ на законодавчу, виконавчу та судову, що створює систему стримування та противаги кожної із гілок. Тому, саме адміністративні суди покликані вирішувати спори у сфері публічно-правових відносин, у тому числі, щодо оскарження індивідуальних та нормативно-правових актів.

Аналіз чинного законодавства, судової практики та наукових поглядів щодо оскарження правових актів у порядку адміністративного судочинства дає змогу зробити висновки щодо виправлення процесуальних помилок.

Науковими дослідженнями в означеній сфері займалися такі юристи-практики та вчені-адміністративісти, як В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк, Л.Є. Кисіль, І.Б. Коліушко, Т.О. Коломоєць, Л.М. Легін, О.М. Пасенюк, Ю.С. Педько, К.Ю. Пуданс-Шушлебін, Я.С. Рябенко, А.О. Селіванов, М.І. Смокович, В.П. Тимошук, С.І. Фесенко, Н.Є. Хлібороб та інші.

Відповідно до ст. 55 Конституції України кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів

державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб [1].

Відтак забезпечується принцип за яким жоден правовий акт суб'єкта владних повноважень не може бути виведений з під контролю судової влади, за умови звернення фізичної чи юридичної особи з позовом для відновлення порушених прав, свобод та інтересів.

Загалом предметом публічно-правового спору може бути рішення, дія чи бездіяльність. У свою чергу, Кодекс адміністративного судочинства України у ст. 4 містить визначення понять нормативно-правового акту та індивідуального акту [2], та розділяє правові акти за видами як предмет оскарження, встановлює особливості провадження за окремими категоріями справ.

Натомість, судова практика розгляду справ місцевими адміністративними судами вказує на неоднакове розуміння складом суду питань розмежування правових актів за видами, що безпосередньо впливає на затягування розгляду справи та відновлення порушеного права позивача, у разі задоволення позовних вимог.

У постанові Великої Палати Верховного від 16.10.2018 було зроблено висновок, нормативно-правовий акт містить загальнообов'язкові правила поведінки, тоді як акт застосування норм права (індивідуальний акт) – індивідуально-конкретні приписи, що є результатом застосування норм права; вимоги нормативно-правового акта стосуються всіх суб'єктів, які опиняються у нормативно регламентованій ситуації, а акт застосування норм права адресується конкретним суб'єктам і створює права та/чи обов'язки лише для цих суб'єктів; нормативно-правовий акт регулює певний вид суспільних відносин, а акт застосування норм права – конкретну життєву ситуацію; нормативно-правовий акт діє впродовж тривалого часу та не вичерпує дію фактами його застосування, тоді як дія акта застосування норм права закінчується у зв'язку з припиненням існування конкретних правовідносин [3].

Проте, не дивлячись на практику Великої Палати Верховного Суду суди першої та апеляційної інстанції допускають процесуальні помилки, неправильно вирішуючи питання про відкриття провадження у справі.

Так, у справі №320/2796/23 судом першої інстанції було розглянуто та вирішено справи у спрощеному провадженні, що залишено поза увагою судом апеляційної інстанції. Натомість, Касаційним адміністративним судом вказано, що предметом оскарження є рішення, нормативно-правовий акт регуляторного характеру, а тому оцінка його правомірності передбачає безумовне дотримання судами статей 264, 265 КАС України [4].

Неправильне визначення судами виду правового акту не є поодиноким випадком, що свідчить про наявну проблематику у функціонуванні судової системи.

Додатково зазначається, що правова позиція щодо розмежування правових актів на індивідуальні та нормативно-правові була викладено у Рішенні Конституційного Суду України від 23 червня 1997 року № 2-зп (справа про акти органів Верховної Ради України), де вказано, що за своєю природою ненормативні правові акти, на відміну від нормативних, встановлюють не загальні правила поведінки, а конкретні приписи, звернені до окремого індивіда чи юридичної особи, застосовуються одноразово й після реалізації вичерпують свою дію [5].

На основі вищевикладеного слід зробити висновок, що не дивлячись на сталу судову практику вищих судових інстанцій, що обов'язковими для всіх суб'єктів владних повноважень, суди першої та апеляційної інстанції розглядають справи із порушенням норм процесуального права. Вказана проблематика може бути викликана як завантаженістю судів та значною кількістю справ та матеріалів у кожного судді, так і не достатніми заходами підвищення кваліфікації суддів. Крім того, слід зауважити, що питання застосування дисциплінарних стягнень та перегляд відповідності кваліфікації судді не досить розповсюджена практика.

Натомість підвищення рівня функціонування судової системи в цілому буде предметом подальших наукових пошуків та практичних кроків на шляху вступу України до Європейського Союзу.

Література:

1. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Кодекс адміністративного судочинства України від 06.07.2005 № 2747-IV / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 35–36. № 37. Ст. 446. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення 14.09.2024).

3. Постанова Великої Палати Верховного Суду від 16.10.2018 у справі № 9901/415/18. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77654117> (дата звернення 14.09.2024).

4. Постанова Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду від 04.04.2024 у справі № 320/2796/23. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/118145432> (дата звернення 16.09.2024).

5. Рішення Конституційного Суду України у справі щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення підпункту

2 пункту 3 розділу IV Закону України «Про Конституційний Суд України» стосовно правових актів органів Верховної Ради України (справа про акти органів Верховної Ради України) від 23 червня 1997 р. № 2-зп у справі №3/35-313. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v002p710-97#Text> (дата звернення 15.09.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-493-1-40>

FINANCIAL MARKET STABILITY AS ONE OF THE FOUNDATIONS OF FINANCIAL SECURITY

СТАБІЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВОГО РИНКУ ЯК ОДНА З ОСНОВ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ

Sakaliuk D. V.

*Postgraduate Student,
State Tax University,
Lawyer, Senior Partner
Law Company ARCEO
Kyiv, Ukraine*

Сакалюк Д. В.

*аспірант,
Державний податковий університет,
адвокат, старший партнер
Адвокатське об'єднання «АК
«АРЦЕО»
м. Київ, Україна*

Фінансова безпека держави, як складова національної безпеки, є основою економічного розвитку країни, що забезпечує суверенітет та цілісність країни, а також достойний рівень життя її громадян. Запорукою фінансової безпеки, зокрема є стабільність фінансового ринку країни, його нормальне функціонування та належне регулювання такого ринку зі сторони держави. Відомо, що криза на фінансовому ринку країни (чи світовому), негативно відображається на діяльності всіх інших галузей, державних органів та житті громадян.

Фінансовий сектор відіграє провідну роль у сучасній економіці, забезпечуючи фінансове посередництво між різними суб'єктами фінансового ринку та створюючи основні передумови для суспільного відтворення. Надійний та ефективний фінансовий сектор заохочує і продуктивні інвестиції, як внутрішніх, так і закордонних інвесторів, таким чином підтримуючи інновації та економічне зростання.

Високий рівень безпеки фінансового ринку визначає не лише ефективність його функціонування та економічну стабільність суспільства, а й фінансову міцність та національну безпеку держави в цілому. Саме тому фінансова безпека та її забезпечення – це один